

Hvide snit og gåsebryster

Det er ikke kun pæne middagsopsatser, man finder i maleren Emily Gernilds univers. I soloudstillingen på Gl. Holtegaard fortæller hun spøgelseshistorier fra villakvartererne med hvide snit ned gennem lagene af flødeskum

KUNSTKRITIK
Bodil Skovgaard Nielsen

Lyserød: Det tætteste, man kommer et synonym på en særlig slags 1950'er-femininitet. Jeg forbinder det med forstædernes pigethed. Skolepiger med silkesløjfer i håret og blonder på ankelsokkerne. Det er Barbie-farven, ikke blodets røde dråber, men passionen fortyndet: tæmnet, håndteret. Lyserød er pyntens og glasurens farve, og dog – kødets farve. Kønslæbernes indre.

Lageret af symbolik burde være udtømt for længst, men på Gl. Holtegaard i Nordsjælland finder maleren Emily Gernild faktisk nye nuancer af lyserød – og vinder samtidig nyt terræn i sit eget maleriske virke.

Udstillingen »Far har dukker med« vil gøre Sigmund Freud lykkelig. Den tager afsæt i to tanter i Emily Gernilds egen familie, Inger og Eva, som blev født med få års mellemrum omkring år 1920. I første rum får man indtrykket af en barndom i idyl: Faren var konditor og tog tit søde sager med hjem, hvilket Gernild viser med en serie store portrætter af flødeskumskager i lyserøde nuancer. Der er store tekopper og lagkagestykker med sprøjtet flødeskum på toppen som små mælkebryster.

Men snart får kagestykkerne noget morbidity over sig, udskæringerne et klinisk tilsnit. Jeg opdager stænk af rød maling over opsatserne, måske er det saftevand, måske blod. Og ved nærmere eftersyn kunne lagene i kagerne med deres auberginefarver og hvide creme lige såvel være blottede muskler og fedtmarmoreringer.

Inger og Evas liv er da heller ikke så hvinnende sødt igen. I montrere kan man se Ingers fine hvide kniplingshandsker og de mange børnebøger med tegninger af sunde raske pigeboer, hun læste. Men: På siderne har hun gnedet alle ord, der handler om køn eller om at blive ældre ud. Nu nærmest lyser de tomme pletter op.

For Inger ville forblive lille, ville ikke vokse op, hun nægtede at blive konfirmeret. Det var stærkt unormalt i familien, der havde indremissionske rødder, og hun blev betragtet som afvigende. I 1940'erne, efter den portugisiske læge António Egas Moniz havde fået Nobelprisen i medicin for det hvide snit, får Inger foretaget indgrebet – hun lobotomeres. Familien gjorde det af kærlighed. Det var tidens fremmeste medicinske behandling. Hun forblev apatisk og infantil resten af livet. Eva passede sin syge søster, og de blev begge boende i barndomshjemmet til deres død. Dét mørke er udstillingens egentlige centrum.

Ikke mere pynt

Emily Gernild er født i 1985 og uddannet fra Det Fynske Kunstakademi og Düsseldorf Kunstakademie med maleren Tal R som professor. Det værste ved Tal R – det sirligt pyntesyge – har jeg også tidligere forbundet med Emily Gernild, fordi hendes stil-leben er teknisk overlegne på en måde, der

næsten kan blive for nydelig. De kan være på nippet til at blive pæne malerier af den slags, man ville kunne se hænge i dyre restauranter, uden at nogen skulle frygte, at gæsterne ville miste appetitten. Men sådan har jeg det ikke længere med maleren efter Gl. Holtegaard-udstillingen her. For Gernild synes at have opfanget en grusomhed under de dekorative lag og mange teknikker. Et monster til teselskabet.

Dekorativt er der nemlig kun ved første øjekast på Gl. Holtegaard – døråbningerne på den gamle herregård har fået tunge, draperede stofforhæng i støvede nuancer af blå, mosgrøn og lilla. Parketgulvene og de gamle kaminer ligner sig selv, men Gernilds malerier tilføjer en hjemsoget stemning.

Mellem fløde og surrealisme

Især et maleri med titlen »Hindbærnsnitte« er jeg opslugt af. I nogle malerier gør Gernild brug af en tyndtflydende vandmalings teknik, der kan få interiørscener til at se svævende, erindringsslørede ud, men på dette værk er oliemalingen tyk og pastos. Det er vistnok et køkken, vi ser, med komfurer og margretheskåle. Men møblelementet

er gengivet i en klæg rødbedefarve, flødeskummet ser ud til at være pisket smøragtigt hårdt. Der er næsten noget Philip Guston over scenariet – den amerikanske maler, der lavede nuttet-grimme KKK-figurer i lyserøde nuancer.

Gernild kigger ikke på sin familiehistorie for at fordømme familien eller ophøje tanterne. Snarere læser jeg hendes projekt som en art mentalitetshistorie: Især to store malerier af henholdsvis en napoleonshat og et gåsebryst, som begge er forstørret helt vildt i forhold til de glas og det bestik, der omgiver dem, er lige så meget meditationer over kønsroller som kageportrætter. Gåsebrystet er surreelt med sine visuelle konnotationer af afskåret kvindebryst, her er lyst og overgreb knyttet intimt sammen. Og napoleonshatten? Det er jo machoattitude gjort barnligt, den store erobrers tegn forvandlet til chokoladeattribut. Alle spiller roller, fra slagmarken til villakvarteret, alt er maskespil.

Mareridt i eventyrklæder

Kunsthallen nævner selv Emily Gernilds slægtskab med to internationale kanoner,

schweiziske Miriam Cahn og sydafrikanske Marlene Dumas – to af nutidens mest interessante fornyere af portrætgenren. Cahns voldelige portrætstil genfinder man i en serie af dukkeboer på sort baggrund, der har sløjfer i håret, men ingen hænder. Og Dumas' grædende, forvaskede stil har Gernild indoptaget i mere uformelige interiørscener.

Men kunne man ikke også sætte Gernild i forbindelse med to af mine danske yndlingsbilledkunstnere, nemlig Kathrine Ærtebjerg og Julie Nord? De har begge et godt blik for den pynt og de absurditeter, der ligesom klæber sig til kvindekroppen. For familielivet som et mareridt i eventyrklæder. Især Ærtebjergs animering af døde objekter genfinder jeg hos Gernild – og i Julie Nords store, stirrende pigeøjne kan jeg se slægtninge i gruppeportrætter som »Dukker«, »To i rum« eller »Uden titel (kirkekaffe)«. Alle værker fra 2023, hvor Gernild inkluderer en figur, der enten holder sig selv for munden – eller bliver holdt om munden af en fremmed hånd. Hvad er hvad?

Pandekagehus

Udstillingen holder spændingen gennem rummene, men bliver mørkere og samtidig mere melankolsk mod slut. Helt Munch-agtigt er et turkis lille billede kaldet »Lobotomi«, hvor en flok læger står i ring og smiler mildt ned til en kvinde, der ligger på briksen. Ved siden af en opsats af hvide LUX-sæber, der spreder en lidt for parfumeret duft i rummene, hænger et maleri kun i hvide og grå toner af en uredt, men tom seng.

Hvor udstillingen startede med at forstørre kagerne, gør den mod slut det modsatte med det hus, Inger og Eva boede i. De boede oven på farens konditori, og familie-hjemmet og -virksomheden ser hos Gernild ud som et dukkehus eller en kage. Det er sirligt dekoreret med harlekinmønster og lyseblå mure, men også med røde tremmer for sorte vinduer. Huset får mig til at tænke på Hans og Grete i heksens pandekagehus.

»Far har dukker med« på alle måder gennemsyret af en sørgmodig og gådefuld stemning. En tristhed over alle de skæbner, der gik til bag kniplingsgardinerne på alverdens villaveje.

Samtidig er udstillingen et spring fremad for Gernild som maler. Hun folder sig ud som historiefortæller på Gl. Holtegaard. Her viser hun, at stillebenet eller *nature morte*-motivet er alt andet end stendødt. Kagebordet rummer spøgelsesfortællinger, som får smilene til at stivne, som havde man blandet husblas i.

bsn@information.dk

Emily Gernild, 'Inger'. 2023. Foto: Anders Sune Berg

Emily Gernild: 'Far har dukker med'.
Gl. Holtegaard. Til den 18. februar 2024